

Dampmaskinen

Lav din eget dampskib

Vand er tungest ved en temperatur på præcis 4° celsius. Ved denne temperatur vejer 1 ml vand netop 1,0 g. Når temperaturen falder under 4° C, vil vandet udvide sig, og 1 ml is vil derfor veje mindre end 1,0 g. Når temperaturen stiger over 4° C, vil vandet ligeledes udvide sig. Ved 100° C vil alt vandet blive til damp, og rumfanget vil nu være 1700 gange større.

Denne udvidelse udnyttede James Watt, da han i 1769 opfandt dampmaskinen. Man kunne nu få damptrykket til at drive en maskine – og skabe bevægelse. Du kan selv lave dit eget dampdrevne legetøjsskib.

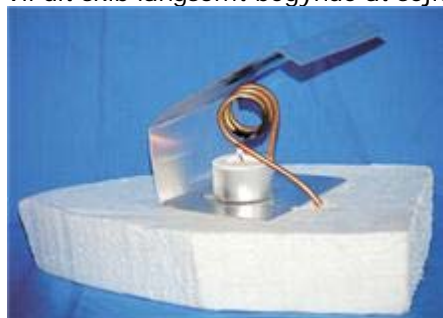

Lav dit eget dampskib.

Skær eller sav din flamingoplade til, så den har form som skroget på et skib. Bøj herefter din blikplade, så den kan danne et varmeskjold midt på skibet – fx som vist på foto. Det kan betale sig, at have en skruestik og en hammer, når du skal bøje pladen. Bøj nu en spiral med 2 eller 3 vindinger af dit kobberør. Også her kan det betale sig at have en skruestik og derudover en ca. 20 cm lang rundstok.

Sæt rundstokken i skruestikken. Hold midten af kobberøret bag rundstokken og bøj forsigtigt enderne fremad mod hinanden. Fortsæt ombøjningen indtil der er en spiral med 2 eller 3 vindinger. Tjek, at der er fri passage gennem spiralen. Før nu spiralens frie ender gennem flamingopladen, så åbningerne vender skråt bagud, og spiralen er placeret lidt på skrå under varmeskjoldet – som vist på tegning og foto. Inden skibet søsættes, skal du med en engangssprøjte fylde spiralen med (varmt) vand.

Søsæt skibet og placer et tændt fyrfadslys under spiralen – som vist på foto. Når vandet i spiralen er varmet op, vil dit skib langsomt begynde at sejle.

Brug

- 1 flamingoplade (fx 150 x 200 x 50 mm)
- 1 blikplade (fx 100 x 250 mm)
- 1 kobberør (fx d = 4 mm, l = 300 mm)
- 1 fyrfadslys
- 1 balje med vand

Overvej

- Hvor får dit skib energien fra?
- Hvad sker der med vandet i spiralen, mens det varmes? – Når vandet er blevet til damp?
- Kan du forbedre dit dampskib, så vandet varmes hurtigere? – Så skibet sejler bedre?

Download

- [Denne opgave som pdf](#)
- [Hele kapitlet som pdf](#)

Se også

- [Samme kapitel niveau 2](#)